

Als een erfenis schulden bevat

De Senseo die je 15.500 euro kan kosten

Het erfrecht is per 1 september veranderd om Nederlanders te beschermen tegen schulden uit een erfenis. Daar zat je voorheen wel heel makkelijk aan vast.

TEKST ILSE AKKERMANS BEELD ISTOCK

In 2012 overleden ruim honderdveertigduizend Nederlanders. 1.880 van hen lieten een schuld na, telde het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Absoluut is dat misschien niet zoveel, maar je zult maar een schuld erven: volgens het CBS bedraagt die al gauw 15.500 euro. En je kon er tot nu toe aan vastzitten, zonder dat je het doorhad.

'Je accepteerde een erfenis al als je het Senseo-apparaat meenam', zegt Lucienne van der Geld, juridisch directeur van Netwerk Notarissen. Erfgenamen realiseerden zich volgens haar niet welke gevolgen simpele handelingen

konden hebben. En dat ze bij aanvaarding schulden moesten betalen uit hun eigen vermogen. 'We adviseerden mensen: niets aanraken', zegt Van der Geld.

Tijdens de crisis werd dit nog belangrijker. 'Mensen die toen een huis erfden, konden het vaak niet verkopen. Steeds meer mensen wilden daarom niet zomaar een erfenis accepteren. Ze stelden er voorwaarden aan en kozen voor beneficiaire aanvaarding.' Het aantal onder voorbehoud (beneficiair) aanvaarde erfenissen nam in 2012 met ruim 13 procent toe tot 7.170. Ook het aantal verworpen erfenissen steeg, staat in een adviesrapport van Netwerk Notarissen

‘Tets dat alleen emotionele waarde heeft, zoals een fotoalbum, mag je nu gerust meenemen’

‘We moeten nu eerst de schuldeisers betalen’

Sander Nelemans (38) en zijn zussen aanvaardden de erfenis van hun vader beneficiair. Ze wikkelen hun erfenis grotendeels zelf af.

‘Mijn vader overleed afgelopen zomer, op 61-jarige leeftijd. Mijn ouders zijn drie jaar geleden gescheiden en mijn moeder bleek geen erfgenaam. Wel is zij nog voor de helft eigenaar van het huis. Mijn vader was door zijn ziekte niet in staat voor zichzelf te zorgen. Het huis staat al vijf jaar te koop. Hij had schulden, en een bewindvoerder. We moeten nu eerst de schuldeisers betalen. De polissen van de levensverzekeringen zijn uitgekeerd. Die waren verpand aan de hypotheek, waardoor de hypotheek op het huis lager werd. Er zit genoeg overwaarde in het huis. Maar over tien jaar loopt de erfpachttermijn af. Daardoor loopt de verkoop moeizaam. Mocht de erfenis toch negatief uitvallen, dan moet ik dat via de notaris aangeven bij de rechtbank. Dan geven we de afwikkeling uit handen.’

en het Centrum voor Notarieel Recht van de Radboud Universiteit.

De notarissen drongen aan op aanpassing van de wet, om mensen beter te beschermen. Netwerk Notarissen wilde

standaard beneficiaire aanvaarding, waarbij de erfgenaam niet aansprakelijk is voor eventuele schulden van de overledene. Zo ver gaat de nieuwe wet niet. Maar de wet regelt wel dat je een erfenis pas zuiver aanvaardt, als je als erfgenaam spullen van financiële waarde verkoopt of wegdoet, en daarmee onttrekt aan eventuele schuldeisers. Stel dat een oudtante overlijdt en je de enige erfgenaam bent. De afwikkeling van de nalatenschap moet nog beginnen. Haar juwelen bewaar je voor de veiligheid zolang in een kluis in je eigen huis. Onder de oude regels zag de wetgever dit als zuivere aanvaarding van de erfenis. Als de oudtante vervolgens schulden bleek te hebben, konden schuldeisers die op je privévermogen verhalen.

Fotoalbum

Onder de nieuwe regels is er nog niets aan de hand, als je maar inzichtelijk maakt wat je bewaart en waar. ‘Nu accepteer je een erfenis pas op het moment dat je spullen van financiële waarde verkoopt’, zegt Van der Geld. ‘Tets dat alleen emotionele waarde heeft, zoals een fotoalbum, mag je gerust meenemen. En als een huis leeg moet, mag je de spullen opslaan. Zorg dan wel voor een bewijs van een opslagbedrijf. Zolang erfgenamen niets verkopen, kunnen ze nadenken over welke keuze ze willen maken: zuiver aanvaarden, beneficiair aanvaarden of verwerpen.’ En doe niet zomaar spullen weg, zegt Van der Geld. ‘Oude vazen bijvoorbeeld.’ Ze verwijst naar een

recente uitspraak van de Hoge Raad, over de erfenis van een Chinese pot in 2003. Bij de aangifte erfbelasting werd de pot gewaardeerd op 12.500 euro. Bij een veiling twee jaar later bracht de pot 23 miljoen euro op.

Wie pas na aanvaarding van de erfenis ontdekt dat er schulden zijn, kan naar de kantonrechter stappen om de erfenis alsnog beneficiair te aanvaarden. Toch moeten erfgenamen zich na de wetsaanpassing niet volledig beschermd wanen, zegt Notaris Aniel Autar. ‘De wetswijziging biedt schijnzekerheid.’

dit vindt de vereniging

‘Als u niet weet of de verkoopopbrengst van het huis uit de nalatenschap hoger is dan de hypotheek die er nog op rust, raden wij aan de erfenis beneficiair te aanvaarden’, zegt beleidsadviseur Michel Ligtle. ‘Schulden worden dan alleen verrekend met baten uit de nalatenschap. U hoeft uw eigen vermogen niet aan te spreken.’ Onder de nieuwe regels valt een hypotheekschuld niet onder onverwachte schulden. Om verrassingen te voorkomen, raadt Ligtle naasten aan al bij leven met elkaar te praten om inzicht te krijgen in de financiële situatie.

► Lees meer eigenhuis.nl/huis-erven. De vereniging heeft een notariesservice voor leden eigenhuis.nl/notariesservice

Het moet nog blijken of mensen nu beter beschermd zijn. Je moet als erfgenaam kunnen aantonen dat je je best hebt gedaan erachter te komen of er schuldeisers zijn. Dat roept vragen op: hoe moet je dit bewijzen? Wat moet je hebben gedaan? De rechtspraak moet nog invullen hoe dat in de praktijk gaat werken.' De eerste lichter erfgenamen zal het volgens hem het zwaarst krijgen. 'Het is een gemiste kans dat de wetgever niet heeft doorgepakt. Laat iedereen een erfenis standaard benefi-

ciair aanvaarden.' Maar zelfs dan is een erfenis – vooral als een huis daarvan onderdeel uitmaakt – niet zonder risico.

Onverwacht erfgenaam

Zo bleek Mariëtte (54) uit Epe onverwacht erfgenaam van een mevrouw voor wie ze in de jaren tachtig beroepsmatig had gezorgd. 'Ze overleed in mei 2009. Een maand later hoorde ik dat ik de helft van haar vermogen erfde. De erfenis bedroeg in totaal vier ton: haar spaargeld en afbetaalde huis. Ik

'Mijn vader had mij aangewezen als executeur'

Ron Mulderij (55) uit Duiven aanvaardde de erfenis van zijn vader zuiver.

'Vorig jaar maart overleed mijn vader. Mijn broers en ik waren de erfgenamen. Ik ben de oudste zoon, mijn vader had mij aangewezen als executeur. Dat had hij bij leven al met mij besproken. Ook hoe hij zijn uitvaart wilde. Hij wilde alles goed geregeld hebben. We bespraken veel zaken op financieel gebied met elkaar. Ik ben dan ook geen onverwachte dingen tegengekomen. Mijn ouders zijn lang geleden gescheiden. Later is mijn vader hertrouwd. Zijn tweede vrouw was geen erfgenaam. Wel had mijn vader geregeld dat zij nog een jaar in het huis kon wonen. Mijn vader had een volledig aflossingsvrije hypotheek. Bij de verkoop bedroeg de hypotheekschuld nog 170.000 euro. We moesten daarvoor wel de rentelasten blijven betalen. Uiteindelijk is het huis verkocht voor twee ton, 20.000 euro minder dan de WOZ-waarde. Ik had geen rekening gehouden met het scenario dat het huis mogelijk langer te koop zou staan. Dan waren de kosten behoorlijk opgelopen. Het afwikkelen van een nalatenschap kan langer duren dan je denkt.'

heb de erfenis zuiver geaccepteerd. Ik was naïef. Ik dacht: er komt een schip met geld aan. Maar het bleek een opblaasboot.'

Erfbelasting

Omdat Mariëtte geen familie was moest ze veel erfbelasting betalen, ongeveer een ton. Maar het huis moest nog worden verkocht. 'We zaten middenin de crisis. Uiteindelijk is het huis voor 240.000 euro verkocht. De aanslag erfbelasting, op basis van de helft van die vier ton, was toen al lang binnen. De Belastingdienst paste die niet aan. Mijn erfenis ging rechtstreeks naar de belasting. Als het spaargeld van mevrouw er niet was geweest, had ik zelfs belasting moeten betalen uit mijn eigen vermogen.'

Dat had een beneficiaire aanvaarding niet kunnen voorkomen. 'Realiseer je bij zuivere aanvaarding altijd dat je niet alleen iets kunt krijgen, maar wellicht ook moet betalen', zegt Pim Huijgen, hoogleraar notarieel recht aan de Universiteit van Leiden. Mensen die ook maar enigszins twijfelen over hoe de nalatenschap eruitziet, raadt Huijgen aan om naar een notaris te gaan. 'Die kan je wijzen op dingen waaraan je zelf niet denkt. En je vertellen of je nog vorderingen kunt verwachten.'

Mariëtte heeft de schrik goed te pakken. Ze vond het lastig om informatie en betrouwbare hulp te vinden. 'Dit heeft me jaren van mijn leven gekost. Ik hoef van niemand meer een erfenis.'

Waar je aan moet denken als je erft

'De eerste vragen die je moet stellen zijn: wie zijn de erfgenamen? Heeft de erflater een testament?' zegt register executeur Sandra Kelder-Dinkgreve. In het Centraal Testamentenregister staat wie een testament heeft laten opmaken, wanneer en bij welke notaris. Nabestaanden kunnen via een schriftelijke aanvraag nagaan of de overledene een testament heeft. Ook kan een notaris of een register executeur dit voor hen doen. Voor de inhoud moeten ze bij de notaris zijn die het testament heeft opgesteld. Als nabestaanden genoeg verstand van zaken hebben, kunnen ze zelf de afwikkeling van de nalatenschap in gang zetten. 'Maar vaak is dat niet zo', zegt Kelder-Dinkgreve. 'Voorkom dat je dingen doet die achteraf niet meer te herstellen zijn.'

Een overlijden is een emotionele gebeurtenis. Tegelijkertijd moeten administratieve, juridische, financiële en fiscale zaken snel en goed worden geregeld. Een register executeur of nalatenschapsmakelaar kan nabestaanden daarbij helpen.

Het is aan te raden onderzoek te doen naar de financiële situatie van de overledene. En na het overlijden zo snel mogelijk een boedelbeschrijving op te (laten) stellen. 'Controleer bankrekeningen en neem contact op met mogelijke schuldeisers', zegt

Kelder-Dinkgreve. 'Zodat duidelijk wordt of er een positieve of negatieve nalatenschap is.'

In de bankafschriften vind je ook periodieke afschrijvingen van schulden, zoals rentebetalingen en aflossingen op de hypotheek. Bij het Kadaster kun je informeren of er een hypotheek op het huis rust en wat daarvan de hypotheeksom is. Je kunt een kopie van de aangifte Inkomstenbelasting opvragen en een BKR-verklaring.

Soms geeft de financiële situatie aanleiding tot beneficiair aanvaarden van de erfenis. Hiervoor moet je naar de kantonrechter. 'Dit brengt wel extra kosten met zich mee', zegt Kelder-Dinkgreve. 'En de erfgenamen moeten dan ook de wettelijke vereffeningprocedure volgen.'

Dit betekent onder meer dat alle schuldeisers moeten worden aangeschreven. Als de erfgenamen de procedure niet goed volgen, dreigt alsnog een zuivere acceptatie van de erfenis, en zijn ze weer aansprakelijk met hun privévermogen. Bij conflicten of bij ingewikkelde erfenissen, bijvoorbeeld als er een onderneming in het spel is, is het verstandig een specialist in het afwikkelen van nalatenschappen te raadplegen. ◀

► Meer informatie: notaris.nl

